

Poorten: soorten poorten

Anneke Boonstra

Waren er poorten in de ijzertijd? Ik denk dat dat afhankelijk was van de functie. Het kon óf bescherming tegen wilde beesten zijn, óf bescherming tegen vijandige stammen, óf een manier om de grens op een duidelijke manier laten zien. Of...?

Experiment

De poort van Eversham hoorde bij een gebouw dat ook een omheining/greppel had. Op basis van de paalgaten, moest de poort 4 meter breed worden. Het moest dus een lompe, zware deur worden met een lompe, zware constructie.

We kozen ervoor boven de deuren een dikke bovenbalk te plaatsen. Dit had een paar voordelen:

- De constructie werd daardoor steviger
- De kopse kanten van de deurplanken werden niet steeds nat van de regen

Voor een buitenpoort kozen we ervoor het raamwerk van rond hout te maken.

Verder legden we schoren (scheve verbindingen) aan zoals hierboven, om verzakken van de deur tegen te gaan. Afgekeken van deuren vanaf de middeleeuwen tot nu.

In het midden, links van de rechtse deur, hangt een dikke plank verticaal. Als de beide deuren dicht zijn, draai je de balk horizontaal in aangebrachte steunen en zeker je hem met een pen. Als je goed kijkt, zie je dat door verzakking (verrotting) van de onderbalk, de bovendraaier bijna te kort wordt en de deur op het punt staat eruit te vallen.

Hieronder zie je een poort uit Düppel (Duitsland), een middeleeuws dorpje uit ongeveer 900 na Chr. Zij bouwden ook een poort met een brede plank erboven, waarschijnlijk ook tegen snelle verrotting. Er zat een borstwering (zie links) aan vast om vijanden tegen te houden en een trap van boomstammetjes om erop te klimmen.

Hieronder zie je de helft van de poortdeuren uit Biskopin in Polen, een ijzertijdnederzetting die ter plekke weer is opgebouwd. Vanwege de moerassige omgeving is de grond belegd met gedisselde planken. De deuren zijn van boven ook weer beschermd met hout, hier een soort uitkijkposthuisje.

Lejre (Denemarken) maakte op de volgende manier een buitenpoort. Blijkbaar hadden ze geen vijanden en moesten alleen de wilde beesten buitengehouden worden en hun vee binnen. De constructie lijkt me erg licht en snel onderhevig aan verrotting. Toch wel slim een balk boven de deur te plaatsen. Minder snel verrotting van de deur.

Om deuren te vergrendelen tegen vijanden, zie je hieronder een systeem om dikke balken vlak achter de deuren vast te leggen. In de rechterstaander zie je daar 2 gleuven voor.

Een leuk achterpoortje, misschien wel om even naar de burens te lopen. Gezien in Lejre.

Een mooie poort in Eversham Eindhoven in het Enge Bos. Geen ander doel dan een afscheiding markeren tussen wonen en het bos. Eventueel iets makkelijker te blokkeren bij gevaar.

